

The Role of Young Performers in Preserving National Musical Heritage

Kokand State University Faculty of Arts and Sports Folk Instrument Performance,
2nd-year Student

Shahloxon Habibjonova

Abstract: This article discusses the importance of national musical heritage and the role of young performers in preserving it. Today, many young people are increasingly interested in modern music. However, traditional music represents our history and identity. Young performers help preserve this heritage by learning, performing, and sharing it with others. The article also provides examples from Uzbekistan and suggests simple ways to support young musicians.

Keywords: national music, young performers, heritage, folk musical instruments, preservation.

Milliy musiqa merosini saqlashda yosh ijrochilarning ro'li

Qo'qon davlat universiteti, San'at va sport fakulteti, Xalq cholg'u ijrochiligi, 2-bosqich talabasi – **Shahloxon Habibjonova**

Annotatsiya:

Ushbu maqolada milliy musiqa merosining ahamiyati va uni asrab-avaylashda yosh ijrochilarning o'rnini haqida so'z boradi. Bugungi kunda ko'pchilik yoshlarning zamonaviy musiqaga qiziqishi ortib bormoqda. Biroq, an'anaviy musiqa bizning tariximiz va o'zligimizdir. Yosh ijrochilar ushbu merosni o'rganish, o'ynash va boshqalar bilan baham ko'rish orqali saqlab qolishga yordam beradi. Shuningdek, maqolada O'zbekistondan misollar keltirilib, yosh musiqachilarni qo'llab-quvvatlashning oddiy usullari taklif qilingan.

Kalit so'zlar:

Milliy musiqa, yosh ijrochilar, meros, xalq cholg'u asboblari, asrash.

Har bir davlatning o'ziga xos milliy musiqasi bor. O'zbekistonda boy musiqa tariximiz bor. Xalq qo'shiqlarimiz, kuy-qo'shiqlarimiz, dutor, tanbur, chang kabi cholg'u asboblari avloddan-avlodga o'tib kelmoqda. Ammo bugungi kunda ko'pchilik yoshlar estrada, rok yoki chet el qo'shiqlarini tinglaydi. Ular an'anaviy musiqamiz haqida ko'p ma'lumotga ega emaslar. Bu katta muammo. Yoshlar an'anaviy musiqani o'rganmasa, bir kun kelib unutilib qolishi mumkin. Shuning uchun bizga yosh ijrochilar kerak. Yosh musiqachilar eski qo'shiqlarni o'rganishlari, ularni xalq cholg'u asboblariida chalishlari, musiqamiz naqadar go'zal ekanligini boshqa yoshlarga ko'rsatishlari mumkin. Ushbu maqolada milliy musiqa nima uchun muhimligi, uni saqlab qolish uchun yosh ijrochilar nima qilishlari va qanday muammolarga duch kelayotganimizni tushuntiraman. Qo'qon davlat universitetining xalq cholg'ulari ijrochiligi fakulteti talabasi sifatida ham o'z tajribam bilan o'rtoqlashaman.

Musiqa shunchaki o'yin-kulgi uchun emas. Bu ham o'tmishimizni eslashning bir usuli. Qadimgi xalq qo'shig'ini tinglar ekanmiz, ajdodlarimiz nimani his qilganini his qilamiz. Biz ularning hayoti, ishi va baxti haqida bilib olishimiz mumkin. Masalan, ko'plab o'zbek xalq qo'shiqlarida sevgi, tabiat yoki mehnat haqida hikoya qilinadi. Agar biz an'anaviy musiqamizni yo'qotsak, o'zimizning bir qismimizni yo'qotamiz. Bizning madaniyatimiz bo'sh bo'lib qoladi. Shuning uchun biz uni himoya qilishimiz kerak. Hukumat yordam berishi mumkin, muzeylar yordam berishi mumkin, lekin eng muhim odamlar yosh ijrochilardir. Chunki musiqa odamlar uni ijro etganda va tinglaganda yashaydi.

Yosh ijrochilar nima qilishi mumkin? Yosh ijrochilar ko'p narsalarni qila oladilar. Birinchidan, ular eski o'qituvchilardan va yozuvlardan an'anaviy musiqani o'rganishlari mumkin. Ikkinchidan, ular bu musiqani konsertlarda, maktab tadbirlarida va internetda ijro etishlari mumkin. Uchinchidan, ular kichik yoshdagi bolalarga xalq cholg'ularini chalishni o'rgatishlari mumkin. Masalan, men changchiman. Chang - qadimgi o'zbek

cholg'usi. Universitet kontsertlarida changni cholganimda, ko'pchilik talabalar buni birinchi marta eshitishadi. Ulardan ba'zilari qiziqish uyg'otadi. Savol berishadi. Ular o'rganishni xohlashadi. Shunday qilib meros saqlanib qoladi - kitoblarda emas, balki haqiqiy hayotda. Yosh ijrochilar ham ijtimoiy tarmoqlardan foydalanishlari mumkin. Ular xalq musiqasini ijro etgan holda qisqa videolarni suratga olishlari va ularni Instagram, Telegram yoki YouTube'ga joylashtirishlari mumkin. Bu juda samarali, chunki yoshlar ushbu platformalarda ko'p vaqt sarflashadi.

Birinchi, ko'pchilik yoshlar an'anaviy musiqa zerikarli deb o'ylashadi. Ular tez, zamonaviy qo'shiqlarni afzal ko'rishadi. Ikkinchi, xalq cholg'u asboblarini ba'zan topish qiyin yoki qimmat. Uchinchi, hamma maktablarda ham yaxshi musiqa o'qituvchilari yo'q. Lekin yechimlari bor. Yosh ijrochilar an'anaviy musiqani yangi usulda - masalan, zamonaviy ritm qo'shib, lekin asosiy ohangni saqlab qolish orqali yanada qiziqarli qilishlari mumkin. Shuningdek, ular bog'larda, maktablarda va festivallarda bepul chiqishlari mumkin. Qo'qon davlat universiteti kabi universitetlar talabalarga amaliy mashg'ulotlar uchun asboblar berishi mumkin. Yosh ijrochilar esa o'qishni tamomlagandan keyin o'zlari o'qituvchi bo'lishlari mumkin. Men Qo'qon davlat universitetining 2-kurs talabasiman. Xalq cholg'u ijrochiligini o'rganaman. Ilk bor boshlaganimda an'anaviy musiqa haqida ko'p narsa bilmasdim. Ammo ikki yillik o'qishdan so'ng, bu musiqaning xazina ekanligini tushunaman. Universitetda bir qancha konsertlarda qatnashganman. Har safar cholganimda odamlarni diqqat bilan tinglayotganini ko'raman. Ularning ba'zilari men kabi yosh talabalardir. Konsertdan keyin oldinga kelib, "bizning musiqamiz bunchalik chiroyli ekanini bilmagandim", deyishadi. Bu meni xursand qiladi. Bu menga yosh ijrochilar haqiqatan ham o'zgarishlar qila olishini ko'rsatadi. Men chalishni va musiqamizni baham ko'rishni davom ettirmoqchiman. Balki bir kun o'qituvchi bo'lib ko'plab shogirdlarga chang darsini o'rgataman. Milliy musiqa merosimizni asrab-avaylashda mening kichik rolim ham shu.

Milliy musiqa merosi juda muhim. Bu bizga kim ekanligimizni aytadi. Bu merosni saqlab qolishda yosh ijrochilarning xizmati katta. Ular an'anaviy musiqani o'rganishi, o'ynashi, o'rgatishi va boshqalar bilan bo'lishishi mumkin. Hatto bitta kontsert yoki bitta video kabi kichik harakatlar ham yordam berishi mumkin. Ha, muammolar bor. Ko'pgina yoshlar zamonaviy musiqani afzal ko'rishadi. Ammo birgalikda harakat qilsak, bu muammolarni hal qilishimiz mumkin. Har bir yosh ijrochi o'tmish va kelajak o'rtasida ko'prik bo'la oladi. O'ylaymanki, an'anaviy musiqamiz yoshlar uni sevib, ijro etsa, mangu yashaydi. Men o'zbekistonlik yosh ijrochi ekanligimdan faxrlanaman va musiqiy merosimizni saqlab qolish uchun bor kuchimni sarflayman.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Karomatov, F. (1972). O'zbek klassik musiqasi. Toshkent: Fan nashriyoti.
2. Sultonova, R. (2011). Markaziy Osiyoda musiqa va o'ziga xoslik. London: Routledge.
3. Qo'qon davlat universiteti. (2024). Xalq cholg'u ijrochiligi kafedراسi materiallari.